

➔ **INTERVJU Goran Zubac, direktor Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA)**

Guraju nam predmete umjesto istraga krupnog kriminala

SIPA će raditi po zakonu, a ne po željama pojedinaca, moćnika jedne skupine naroda ili političkih stranaka

Valentina Rupčić
bih@vecerni.net

Brojne akcije u kojima su uhićeni kriminalci, prekinuti lanci kriminala, zbog zloupotreba, korupcije, ratnih zločina..., uhićeni i visoki dužnosnici u Federaciji BiH, od predsjednika do zastupnika. Sve je vodila SIPA. Državna agencija za istrage i zaštitu u protekloj je godini pokazala da nitko nije nedodirljiv, kao što je i rekao njen direktor na početku mandata. Iako je bio na meti mnogih zbog posla koji obavlja i odlučnosti da pred lice pravde dovede sve one koji su prekršili zakon, direktor SIPA-e nije posustao. O svemu ovom, ali i o planovima za sljedeću godinu, razgovarali smo s Goranom Zupcem, direktorom SIPA-e.

• **Prošlo je nešto više od godinu dana od kada ste preuzeli mjesto direktora SIPA-e. Kako gledate sada na sve što je SIPA uradila i planira uraditi u borbi protiv kriminala i korupcije u BiH?**

Svi ciljevi koji su proklamirani strategijom SIPA-e, ispunjeni su. Uradeno je više nego što je obećano, a to je i više nego vidljivo iz naših aktivnosti i realiziranih operativnih akcija. Rezultati su svakim danom sve veći. SIPA je kvantitativno i kvalitativno uradila maksimalno po pitanju strategije SIPA-e u oblasti borbe protiv terorizma, organiziranog kriminala, teškog finansijskog kriminala i

korupcije, te ratnih zločina. Sigurno da SIPA može još dosta toga uraditi, ali da bi se vrednovao rad SIPA-e i stvorila jasna slika o našim aktivnostima i naporima u borbi protiv svih vidova kriminala, adekvatan odgovor moraju dati Tužiteljstvo BiH i Sud BiH. Samo zajedničkim radom mogu se postići potpuni rezultati. Ako zakaže jedna karika u lancu, policija-tužiteljstvo-sud, ne možemo imati očekivani rezultat.

• **Bojite li se prijetnji kriminalaca koje upućuju vama i istražiteljima?**

Ne, ne bismo radili ovaj posao da se bojimo. Međutim, ono što je žalosno jeste što se ne postupa po izvještajima o počinjenim kaznenim djelima i izvršiteljima koje SIPA u redovitoj proceduri upućuje Tužiteljstvu BiH, u kojima se navode kaznena djela ometanja rada pravosuđa, prijetnje svjedocima ili prijetnje upućene istražiteljima SIPA-e koji rade na konkretnim predmetima. Najsvježiji takav primjer je predmet "Ozren" u kojem su sadržani elementi svih naprijed navedenih djela, međutim, Tužiteljstvo BiH po istom ne postupa i po svemu sudeći ovaj predmet još uvijek leži u ladici. Treba se zapitati kakav ambijent pravimo ako predmeti takve prirode nisu prioritet. Ovakvo neprofesionalno ponašanje pojedinaca u Tužiteljstvu BiH daje jasnu poruku da je bolje ne raditi svoj posao, jer onda neće biti izloženi ni pritisci-

ma ni prijetnjama, što je u potpunosti u suprotnosti s proklamiranim načelima po kojima treba raditi Tužiteljstvo BiH.

• **Jesu li sa stanovišta SIPA-e okončane sve aktivnosti u okviru velike akcije 'Lutka'?**

Nisu okončane sve aktivnosti. Naime, kao rezultat rada po akciji „Lutka“ iskristalizirao se određen broj obavještajnih podataka i drugih činjenica i dokaza na temelju kojih je formiran novi predmet kodnog naziva „Lutka 2“, čiju realizaciju će, nadamo se, građani uskoro vidjeti. To znači da SIPA neće stati dok ne dodemo do posljednjih nalagodavaca, što smo obećali javnosti i kada smo prezentirali prve rezultate akcije 'Lutka'.

• **Prošle godine ste ocijenili da je ta akcija početak kraja organiziranog kriminala u BiH. Jeste li zadovoljni onim što je od tada urađeno na procesuiranju predmeta na koje se ona odnosi?**

Stojimo izn izjavja koje smo dali. Ovom operativnom akcijom zadan je snažan

udarac organiziranom kriminalu na području BiH, te su razbijene najveće kriminalne skupine u poslijeratnoj BiH. Konkretno, kada je u pitanju rad na predmetu 'Lutka' i komunikacija na liniji SIPA-Tužiteljstvo BiH, možemo reći da smo zadovoljni. Međutim, imam dojam da ono čime ne možemo biti zadovoljni jesu predmeti iz oblasti finansijskog kriminala, tj predmeti koruptivne prirode. SIPA je u proteklom razdoblju dostavila Tužiteljstvu BiH veći broj izvještaja koji se odnose na ovu problematiku, a u oblasti korupcije ne vidimo jasne rezultate, ni mi, ni građani. Nema napretka u borbi protiv korupcije ako sve institucije države ne budu dale svoj maksimum i jasan rezultat. Sav posao se ne završava policijskim aktivnostima i podnošenjem izvještaja protiv počinitelja. Ova borba se mora nastaviti provedbom aktivnosti tužiteljstva i sudova. Ono što je za nas poražavajuće jeste da se obustavljaju istrage u složenim predme-

tima iz oblasti korupcije i finansijskog kriminala, te da se po takvim predmetima ne postupa, a onda se događa paradoks da nam Tužiteljstvo BiH dostavi na postupanje izvještaj koji tretira policijskog službenika koji je uzeo 20 KM. Nama je jasno da je i to korupcija i da takav predmet zahtijeva postupanje, međutim borba protiv korupcije u državi ne treba se svesti na predmet od 20 KM.

• **U kojoj je fazi istraga o pronalasku velikih količina oružja i streljiva u blizini Tešnja? Kada se može očekivati kompletiranje ovog predmeta, kao i predmeta 'Ozren'?**

Od trenutka oduzimanja slobode u predmetu 'Ozren' i pronalaska oružja u Tešnju, SIPA i ja kao direktor izloženi smo nevidenoj sotonizaciji. Nevjerovatno je da je u BiH jedino SIPA zainteresirana da se otkriju počinitelji ovih kaznenih djela, a kada je SIPA u pitanju, radi se jednostavno o zakonskoj obvezi i obavljanju poslova i zadatka iz naše nadležnosti. Postavljam pitanje: 'Ako nije opasnost nelegalno skladištenje toli- ke količine naoružanja, koja je mogla destabilizirati zemlju, ali i cijelu regiju, što je opasnost?' SIPA raspolaže operativnim saznanjima da postoji više lokacija na kojima se nalaze skrivena minko-eksplozivna sredstva u većim količinama, kojima bi se mogle naoružati kompletne formacije. Pitanje je zašto nema interesa da se to istraži. SIPA sigurno ima povišenu razinu odgovor-

nosti, za razliku od ostalih institucija i mi želimo biti primjer, siguran partner unutar BiH i agencija koja doprinosi postizanju veće razine sigurnosti u zemlji, te imati jasnu operativnu suradnju s drugim agencijama u regiji i šire. Mi moramo prvo očistiti svoje dvorište, dakle u BiH, ako mislimo biti ozbiljan partner u međunarodnoj policijskoj suradnji i profesionalna agencija, što će doprinijeti ukupnim procesima koji vode prema EU. Naša je obveza odraditi svoj dio posla u skladu s poglavljem 24 Pravda, sloboda i sigurnost. Ne možemo pričati o EU integracijama i u isto vrijeme raditi opstrukcije u predmetima ratnih zločina, nelegalnog skladištenja naoružanja, korupcije i organiziranog kriminala. Da bude jasno, mi ćemo raditi u skladu sa zakonom, a ne po željama pojedinaca, moćnika jedne skupine naroda ili političkih stranaka.

• **Suočava li se SIPA s opstrukcijama u svom radu, posebno vezano uz istrage organiziranog kriminala i ratnih zločina?**

Kada su u pitanju istrage ratnih zločina sigurno da ne možemo u potpunosti biti zadovoljni. Nama je jasna zakonska uloga Tužiteljstva BiH, mi tu nemamo dileme. Tužitelj je taj koji pokreće i vodi istragu, ali tu istragu treba voditi po

slobode Šemsudina Mehmedovića, SIPA je zatražila usmenu suglasnost Tužiteljstva BiH za pretrasanje određenih objekata i pokretnih stvari koje je koristio osumnjičeni, s ciljem pronalaska dokaznog materijala važnog za kazneni postupak, međutim postupajući tužitelj i glavni tužitelj nisu udovoljili ovom zahtjevu. Ovakav odnos Tužiteljstva BiH je predesdan u dosadašnjem radu koji se odnosi na problematiku ratnih zločina, jer prvi put u tim predmetima nije dobijena suglasnost za pretras, niti je predmet upućen Sudu BiH koji je jedino mjerodavno tijelo za odlučivanje o zakonitosti postupanja i postojanja činjenica koje čine biće kaznenog djela. Istražni tim 'Ozren' i drugi akteri koji su bili angažirani u ovim predmetima po svojim linijama rada, stekli su dojam da se postupajući tužitelj ne želi uhvatiti u koštac s ovim predmetima, a time i procesuirati izvršitelje ovih kaznenog djela, što na neki način predstavlja opstrukciju rada SIPA-e u konkretnom slučaju. Nakon što je SIPA, u skladu sa zakonom i svojim ovlastima, oduzela slobodu Mehmedoviću, on je predan Tužiteljstvu BiH u zakonskom roku uz izvještaj o počinjenom kaznenom djelu i izvršiteljima i kao prilog tom izvještaju dostavljen je sav prikupljeni dokazni materijal, a buduću da su ispunjeni potrebni zakonski uvjeti, SIPA je Tužiteljstvu BiH predložila određivanje mjere pritvora. Međutim, izvještaj od 212 stranica s prilogima, odnosno dokaznim materijalom na 1500 stranica s izjavama više od 100 svjedoka, nikada nije prosljeđen Sudu BiH na odlučivanje. Uvjerem sam da je predmet dostavljen sa verifikacijom i osoba predana Sudu BiH da bi se izbjegle nepotrebne reperkusije, te da bi se situacija drugačije odvijala. Sud je trebao reći ima li on konkretnom slučaju dokaza ili ne.

• **Tešanj je zabrinuo mnoge međunarodne sigurnosne agencije, ali ne i BiH? Zastupnici u Parlamentu su upozorili na "bure baruta" u Tešnju? Kako to komentirate?**

Od trenutka oduzimanja slobode u predmetu 'Ozren' i pronalaska oružja u Tešnju, SIPA i ja kao direktor izloženi smo nevidenoj sotonizaciji. Nevjerovatno je da je u BiH jedino SIPA zainteresirana da se otkriju počinitelji ovih kaznenih djela, a kada je SIPA u pitanju, radi se jednostavno o zakonskoj obvezi i obavljanju poslova i zadatka iz naše nadležnosti. Postavljam pitanje: 'Ako nije opasnost nelegalno skladištenje toli- ke količine naoružanja, koja je mogla destabilizirati zemlju, ali i cijelu regiju, što je opasnost?' SIPA raspolaže operativnim saznanjima da postoji više lokacija na kojima se nalaze skrivena minko-eksplozivna sredstva u većim količinama, kojima bi se mogle naoružati kompletne formacije. Pitanje je zašto nema interesa da se to istraži. SIPA sigurno ima povišenu razinu odgovor-

“
Nije problem Mehmedović, problem su pojedinci u institucijama koji su mu dopustili da se tako ponaša

“
Ako zakaže jedna karika u lancu policija-tužiteljstvo-sud, ne možemo imati rezultata

O SURADNJI
i pomoći institucija

“
Postoji više lokacija na kojima se nalaze skrivena minko-eksplozivna sredstva u većim količinama

IZVRŠENE PROVJERE Protiv Lukača i ostalih SIPA podnijela dva izvješća Tužiteljstvu u Sarajevu

• Nakon što je zaprimljena predstava policijskih službenika FUP-a, SIPA je po naredbama Županijskog tužiteljstva Sarajevo poduzela potrebne mjere s ciljem vršenja provjera, što je rezultiralo podnošenjem dva izvještaja. SIPA je Županijskom tužiteljstvu Sarajevo uputila izvještaj protiv D.L. i S.DŽ, zbog postojanja osnovane sumnje da su počinile kazneno djelo zloupotreba položaja ili ovlasti, zbog nezakonitog primanja naknada koje nemaju karakter plaće, na ime troškova smještaja i naknade za režije. D.L. se tereti da kao direktor FUP-a nije stavio izvan snage nezakonito doneseno rješenje, te je time zloupotrijebio službeni položaj i ovlasti,

“
Ako zakaže jedna karika u lancu policija-tužiteljstvo-sud, ne možemo imati rezultata

“
Postoji više lokacija na kojima se nalaze skrivena minko-eksplozivna sredstva u većim količinama

O SURADNJI
i pomoći institucija

“
Postoji više lokacija na kojima se nalaze skrivena minko-eksplozivna sredstva u većim količinama

IZVRŠENE PROVJERE Protiv Lukača i ostalih SIPA podnijela dva izvješća Tužiteljstvu u Sarajevu

• Nakon što je zaprimljena predstava policijskih službenika FUP-a, SIPA je po naredbama Županijskog tužiteljstva Sarajevo poduzela potrebne mjere s ciljem vršenja provjera, što je rezultiralo podnošenjem dva izvještaja. SIPA je Županijskom tužiteljstvu Sarajevo uputila izvještaj protiv D.L. i S.DŽ, zbog postojanja osnovane sumnje da su počinile kazneno djelo zloupotreba položaja ili ovlasti, zbog nezakonitog primanja naknada koje nemaju karakter plaće, na ime troškova smještaja i naknade za režije. D.L. se tereti da kao direktor FUP-a nije stavio izvan snage nezakonito doneseno rješenje, te je time zloupotrijebio službeni položaj i ovlasti,

principu profesionalizma, samostalnosti, neovisnosti, nepristrasnosti i drugim načelima, kako bismo osigurali da svi građani budu jednaki pred zakonom. U tom smislu, SIPA je na sastanku održanom u prethodnom razdoblju u službenim prostorijama SIPA-e od Tužiteljstva BiH zatražila popis prioriteta predmeta s ciljem planskog, što učinkovitijeg korištenja raspoloživih kapaciteta, odnosno stavljanja cjelokupnih kapaciteta SIPA-e u jedinstvenu funkciju. Do danas, nažalost, taj popis nije dostavljen, iako je ovaj zaključak jednoglasno usvojen i ušao u zapisnik o održanom radnom sastanku. Imajući u vidu činjenicu da je SIPA servis Tužiteljstva BiH i da kao policijska agencija na državnoj razini ima široke policijske ovlasti za istraživanje i dokazivanje kaznenih djela iz oblasti ratnih zločina, smatram da raskorak u prioriteta, odnosno jednostran način određivanja prioriteta, bilo to od Tužiteljstva BiH ili SIPA-e, može imati štetne posljedice za efikasnost provedbe Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina. Naime, imate tužitelje koji dostave naredbe koje se odnose na problematiku ratnih zločina, s veoma kratkim rokovima za realiziranje, čak i mimo odredbi ZKP-a, a da se prije toga ne konzultiraju s načelnikom Centra za istraživanje ratnih zločina SIPA-e u pogledu pravodobnog osiguranja potrebnih kapaciteta i zajedničkog planiranja budućih aktivnosti. Jer je širok spektar aktivnosti koje je potrebno poduzeti zbog realiziranja određene naredbe, od lociranja osoba, stavljanja istih pod nadzor, do oduzimanja slobode i provedbe u Tužiteljstvo BiH. Radi se o opsežnim aktivnostima i velikim resursima koji iziskuju materijalne troškove, a nitko nema pravo na neracionalno korištenje resursa bilo koje agencije ili institucije. Sa željom da raspoložive kapacitete SIPA-e koristimo što učinkovitije, te radi pronalazjenja najboljih rješenja kako bi ispunili ulogu i funkciju i SIPA-e i Tužiteljstva BiH, nedavno smo inicirali sastanak i pozvali predstavnik Tužiteljstva BiH, međutim, nisu se odazvali ovome pozivu. Time su očigledno pokazali nespornost za zajedničko rješavanje problema i do-

govaranje najboljih praksi u postupanju, odnosno, nisu pokazali spremnost da djelujemo kao „igran tim“, kao što je slučaj u nekim drugim predmetima, npr. 'Z. Turković', 'Lutka' i dr.

• **Optužuje vas se da vodite rat s glavnim tužiteljem Tužiteljstva BiH Goranom Salihovićem? Kako to komentirate?**

Takve nedobronamjerne konstrukcije svjesno su izmanipulirane kroz određene medije i pojedince s ciljem da se u javnosti stvori iskrivljena slika o direktoru SIPA-e, odnosno iskrivljena slika o predmetima na kojima radi SIPA, a u kojima nismo dobili odgovarajuću podršku Tužiteljstva BiH, čija je zakonska uloga da vodi i usmjerava istrage, u čemu je u određenim predmetima zakazalo i pred zakonom i pred građanima. Ne mogu shvatiti koji su to interesi zbog kojih pojedinci devastiraju institucije.

• **Postoje li u BiH ljudi koji su nedodirljivi za istražna i pravosudna tijela?**

Što se mene kao direktora SIPA-e tiče, svi su isti, mi to jasno pokazujemo našim akcijama i rezultatima rada. Ovo pitanje trebale postaviti drugim institucijama. SIPA je svojim aktivnostima jasno pokazala da je institucija, napravili smo brend, vjerujte, nekima to ne odgovara, ali nas to ne brine. Naš stav je jasan, radimo profesionalno, za nas su svi isti. Ako se druge institucije, ili pojedinci u tim institucijama, ne mogu izdignuti iznad toga, to je njihov problem i mi nećemo biti dio njihovog problema.

• **Zbog slučajeva 'Mehmedović' i osobno ste se našli na meti napada jednog broja političara i medija. Kako to komentirate?**

Jednom sam rekao da ne brane pojedini mediji i političari Mehmedovića zbog Mehmedovića, nego zbog uzročno-posljedične veze tih ljudi koji misle da će obranom Mehmedovića obraniti sebe. Nije problem Mehmedović, problem su pojedinci u institucijama koji su mu dopustili da se tako ponaša, stavljavajući se na njegovu stranu u smislu odavanja određenih detalja u vezi s istragom, želeći pri tome istragu usmjeriti u pogrešnom pravcu. Međutim, SIPA je dovoljno osposobljena i profesionalna da i takve pokušaje u ranoj fazi prepozna i osjeti devijantno ponašanje. Ako netko ima obveze prema Mehmedoviću, a jasno je i zašto ih ima, neka mu privatno to rješava, e ne preko institucija. Što se mene tiče, ja nemam nikakvu obvezu prema Mehmedoviću, ni prema bilo kome, niti bilo kakav osoban odnos.

• **Slučaj Mehmedović je podigao prašinu. Tvrdi se da je uhićen jer je trebao svjedočiti protiv vas, je li to točno?**

Ne. SIPA oduzima slobodu kada se za to ispune zakonski uvjeti i u skladu sa svojim ovlastima, što je bio slučaj s Mehmedovićem, a ne po željama. Osobi se oduzima sloboda u skladu s procjenom i odlukom istražnog tima koji radi na konkret-

nom predmetu, a ne po odluci direktora Agencije. Ako je Mehmedović želio dati iskaz, nitko ga u tome nije mogao spriječiti. Svoja saznanja mogao je i može iznijeti postupajućem tužitelju bilo kad. Međutim, mislim da se ovdje radi o aferi kako bi se skrenula pozornost sa stvarnih događanja.

• **Što smatrate glavnom sigurnosnom prijetnjom danas u BiH? Je li to organizirani kriminal, njegova sprema s politikom, ili nešto treće?**

Organizirani kriminal i korupcija predstavljaju najveću prijetnju i opasnost za BiH jer se ove dvije oblasti ne mogu promatrati odvojeno, niti se mogu promatrati bez njihovog institucionalnog uvezivanja s ljudima koji obavljaju određene dužnosti i koji se po prirodi svoga posla trebaju boriti protiv korupcije, a ne biti pogodno tlo za njeno višestruko umnožavanje. Kada govorimo o borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, mi u SIPA-i smo svjesni da nema druge alternative i zato ćemo i dalje biti udarna šaka i beskompromisni kada je u pitanju borba protiv ovih vidova kriminala.

• **U kojoj mjeri kadrovska i tehnička opremljenost SIPA-e utječe na njezin rad i rezultate? Ima li tu problema s obzirom na ograničena proračunska sredstva? Smatram da je SIPA kadrovska osposobljena, ali da tehnička opremljenost nije na onom stupnju koji je potreban za ispunjenje njenih ukupnih nadležnosti, kao i ciljeva i obveza iz poglavlja 24, ali isto tako sam svjestan teške ekonomske situacije u zemlji. Bez obzira na ograničenost proračunskih sredstava, mi ćemo ispuniti našu zakonsku ulogu i biti ustrajni u borbi protiv svih vidova kriminala. Osim toga, SIPA ima zavidnu podršku i međunarodnih institucija, prvenstveno ICITAP-a u vidu obuke i materijalno-tehničkog opremanja. Imamo sreću učiti od najboljih europskih i svjetskih stručnjaka i njihovih bogatih iskustava.**

• **Koji su daljnji ciljevi SIPA-e?**

Poseban naglasak i dalje će biti na prioritetima Agencije, a to su borba protiv terorizma, organiziranog kriminala, teškog finansijskog kriminala i korupcije, te procesuiranje kaznenih djela ratnih zločina, a sve ovo će potvrditi sljedeće velike i vrlo složene operativne aktivnosti SIPA-e. Jačanje uloge SIPA-e kao poželjnog partnera u međunarodnoj policijskoj razmjeni podataka i vođenju zajedničkih istraga s policijskim agencijama iz neposrednog okruženja i drugih europskih zemalja, također će biti jedan od prioriteta, kao i kadrovska i materijalno-tehničko jačanje Agencije, s naglaskom na jačanje javnosti i jačanje povjerenja građana u rad policije generalno i osiguranje pozitivne percepcije javnosti o policiji i pravosudnom sustavu u Bosni i Hercegovini.

Kriminalci prijetje likvidacijom inspektoru SIPA-e Šahinpašiću

• Saznanja koja je na Sudu BiH iznio državni tužitelj Dubravko Čampara da je trojac koji je bio uhićen u akciji SIPA-e "Lutka" Bojan Cvijan, Muhamed Ramić i Azim Kajević prijetio likvidacijom

istražitelju SIPA-e Vahidinu Šahinpašiću dokaz je kako institucije, prije svega pravosuđe, nisu stale dovoljno u zaštitu istražitelja SIPA-e koji su svakodnevno izloženi prijetnjama kriminalaca.